

HARBIY QISM VA BO‘LINMALARDA IJTIMOYIY FAOLLIKNI TAKOMILLASHTIRISHNING PSIXOLOGIK MEXANIZMLARI

Abduraxmonov Sharifjon Axmadjonovich

Oriental Universiteti magistranti

Annotatsiya: Mazkur maqolada harbiy qism va bo‘linmalarda ijtimoiy faollikni takomillashtirishning psixologik mexanizmlari o‘rganiladi. Harbiy jamoalarda shaxsiy va guruhiy faollikni oshirishga qaratilgan psixologik omillar, motivatsion yondashuvlar va kommunikativ strategiyalar tahlil qilinadi. Tadqiqot natijalari harbiy xizmat samaradorligini oshirish va jamoaviy birdamlikni kuchaytirishga qaratilgan tavsiyalar bilan boyitilgan.

Kalit so‘zlar: ijtimoiy faollik, psixologik mexanizmlar, harbiy qism, motivatsiya, kommunikatsiya, jamoaviy birdamlik.

Annotation: This article examines the psychological mechanisms for improving social activity in military units and divisions. It analyzes psychological factors, motivational approaches, and communicative strategies aimed at enhancing individual and group activity in military communities. The findings provide recommendations to improve the effectiveness of military service and strengthen collective cohesion.

Keywords: social activity, psychological mechanisms, military unit, motivation, communication, collective cohesion.

Аннотация: В данной статье исследуются психологические механизмы совершенствования социальной активности в воинских частях и подразделениях. Анализируются психологические факторы, мотивационные подходы и коммуникативные стратегии, направленные на повышение индивидуальной и групповой активности в военных коллективах. Результаты исследования дополнены рекомендациями по повышению эффективности военной службы и укреплению коллективного единства.

Ключевые слова: социальная активность, психологические механизмы, воинская часть, мотивация, коммуникация, коллективное единство.

ISSN (E): 2181-4570 ResearchBib Impact Factor: 6,4 / 2024 SJIF 2024 = 5.073/Volume-3, Issue-1

Harbiy qism va bo‘linmalarda ijtimoiy faollikni takomillashtirish, jamoaviy ishning samaradorligini oshirishda muhim ahamiyatga ega. Bu jarayonda psixologik mexanizmlar katta rol o‘ynaydi, chunki harbiy xizmatchilarning ruhiy va hissiy holati ularning faoliyatiga bevosita ta'sir qiladi. Harbiy xizmatchilarning o‘zaro munosabatlari, o‘zini tutish qobiliyati va stressni boshqarish ularning umumiy ish faoliyatini belgilaydi. Ijtimoiy faollik harbiy jamoaning ahilligi va bir-biriga bo‘lgan ishonchiga ta'sir qiladi. Psixologik yondashuvlar jamoaviy ruhni kuchaytirish va harbiy xizmatchilarning o‘zaro aloqalarini yaxshilashga yordam beradi. Bunday yondashuvlar orqali xizmatchilarda jamoa vazifalariga nisbatan mas'uliyat va qat'iyatlilikni shakllantirish mumkin. Harbiy xizmatchilarning psixologik tayyorgarligi va ijtimoiy faolligi jangovar sharoitda ham, tinchlik davrida ham muhimdir. Psixologik yordam va qo‘llab-quvvatlash harbiy xizmatchilarning stressga chidamliligini va umumiy jismoniy holatini yaxshilashga xizmat qiladi. Ijtimoiy faollikni oshirish, shuningdek, harbiy xizmatchilarning o‘zaro muloqotini yaxshilash va ularni samarali ishlashga rag‘batlantirish imkonini beradi. Ushbu maqolada harbiy qism va bo‘linmalarda ijtimoiy faollikni takomillashtirishning psixologik mexanizmlari va ularning ahamiyati batafsil yoritiladi. Ijtimoiy faollik — bu shaxs yoki guruhning muayyan ijtimoiy muhitda faol ishtirok etishi, o‘zaro munosabatlarga kirishishi va jamoaviy vazifalarni bajarishga qaratilgan harakatlari majmuasidir. Harbiy qism va bo‘linmalarda ijtimoiy faollik quyidagi jihatlar orqali namoyon bo‘ladi:

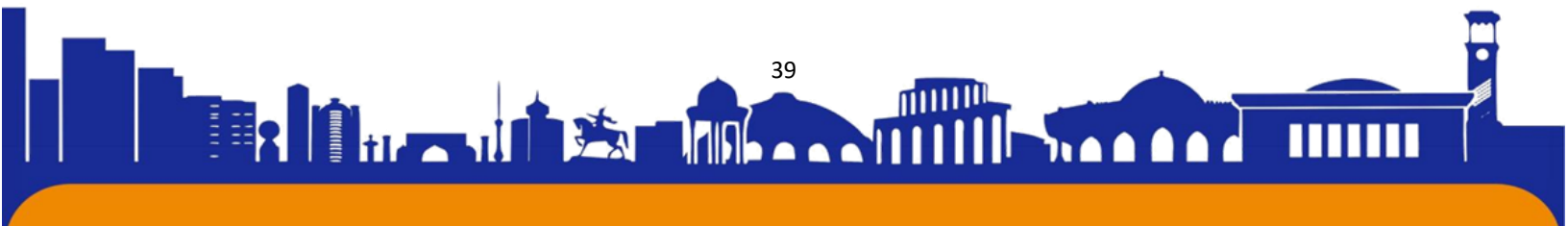
Har bir harbiy xizmatchining xizmat jarayonida o‘z fikrini ifoda etishi va qarorlar qabul qilishda ishtirok etishi. Jamoaning umumiy maqsadga erishish uchun hamkorlik qilishga tayyorligi va bir-birini qo‘llab-quvvatlashi. Harbiy xizmatchilarning xizmat maqsadlariga erishish yo‘lida ichki va tashqi rag‘batlantirish omillaridan foydalangan holda harakat qilishi.

Ijtimoiy faollik darajasi ko‘plab psixologik mexanizmlarga bog‘liq. Quyida asosiy omillar keltiriladi:

A) Motivatsiya va rag‘batlantirish:

Ichki motivatsiya — xizmatga bo‘lgan qiziqish va ishonchning oshishi. Tashqi motivatsiya — mukofotlar, rag‘batlar va xizmatdagi yutuqlar orqali erishiladigan natijalar.

B) Kommunikatsiya va o‘zaro munosabatlar:

ISSN (E): 2181-4570 ResearchBib Impact Factor: 6,4 / 2024 SJIF 2024 = 5.073/Volume-3, Issue-1

Samarali muloqot tizimlari — ishonch va ochiqlik orqali ijtimoiy munosabatlarni yaxshilaydi. Guruh ichidagi hamkorlik — umumiy maqsadlarga erishish uchun muvofiqlashtirilgan harakatlarni rag‘batlantiradi.

C) Psixologik barqarorlik va stressga chidamlilik:

Psixologik treninglar — stressga chidamli va barqaror ruhiy holatni rivojlantiradi. Qo‘llab-quvvatlash tizimlari — harbiylarning ruhiy sog‘ligini ta‘minlaydi va ijtimoiy faollikni oshiradi.

D) Liderlik va boshqaruv:

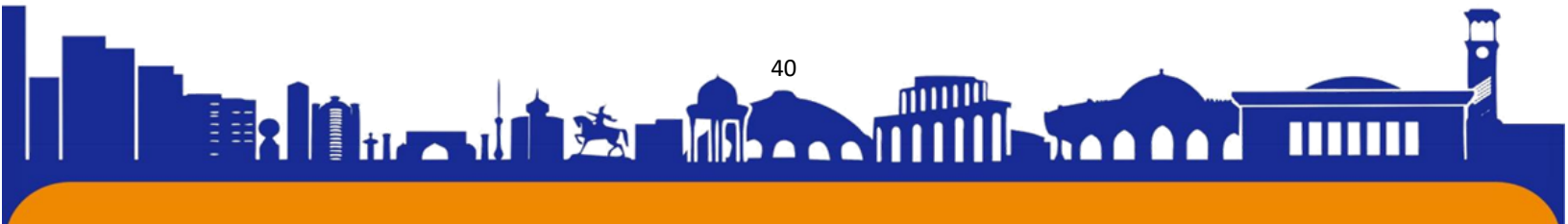
Liderlik qobiliyatlari — harbiy rahbarlarning samarali boshqaruv usullari orqali guruhni boshqarishi. Rol va majburiyatlarning taqsimlanishi — har bir xizmatchining mas‘uliyat hissini oshiradi.

Tadqiqotda empirik, eksperimental va tahliliy usullar qo‘llanildi. So‘rovnomalar, intervyular va kuzatish usullari orqali harbiy xizmatchilarning psixologik holati va ijtimoiy faollik darajasi baholandi. Statistik tahlillar asosida olingan ma‘lumotlar qayta ishlanib, asosiy xulosalar chiqarildi.

Tadqiqot natijalari quyidagi jihatlarni ko‘rsatdi:

- Motivatsion faktorlar: Harbiy xizmatchilarning ijtimoiy faolligi ularning xizmatga nisbatan motivatsiyasi va maqsadlariga bog‘liq ekanligi aniqlandi.
- Kommunikativ strategiyalar: Samarali aloqa tizimlari jamoaviy birdamlik va faollikni oshirishda muhim rol o‘ynaydi.
- Psixologik ta‘sir vositalari: Motivatsion treninglar va psixologik qo‘llab-quvvatlash dasturlari ijobiy natijalar berdi.
- Jamoaviy birdamlik: Guruh a‘zolari o‘rtasidagi ishonch va o‘zaro qo‘llab-quvvatlash ijtimoiy faollik darajasini oshirishda asosiy omillar ekanligi qayd etildi.

Tadqiqot natijalari harbiy xizmat sharoitida ijtimoiy faollikni oshirishning asosiy omillari psixologik motivatsiya, samarali kommunikatsiya va qo‘llab-quvvatlash dasturlari ekanligini ko‘rsatdi. Shuningdek, psixologik treninglar va motivatsion mashg‘ulotlarning natijadorligi tahlil qilindi. Biroq, harbiy xizmat sharoitida yuzaga keladigan stress omillari va ularning ijtimoiy faollikka ta‘sirini yanada chuqurroq o‘rganish lozimligi ta‘kidlandi.

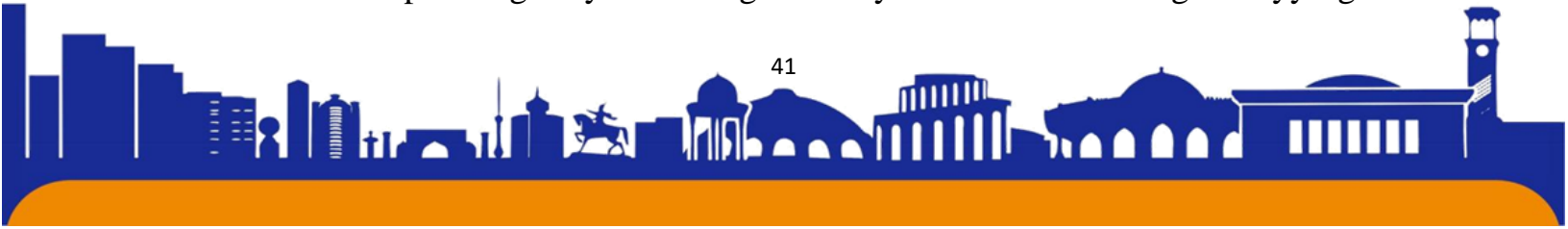
ISSN (E): 2181-4570 ResearchBib Impact Factor: 6,4 / 2024 SJIF 2024 = 5.073/Volume-3, Issue-1

Ushbu maqolada harbiy qism va bo‘linmalarda ijtimoiy faollikni oshirishga qaratilgan psixologik mexanizmlar tahlil qilindi. Tadqiqot natijalari asosida quyidagi tavsiyalar ilgari surildi:

- Harbiy jamoalarda motivatsion treninglarni joriy etish.
- Samarali kommunikatsion vositalarni rivojlantirish.
- Psixologik maslahat va qo‘llab-quvvatlash dasturlarini yo‘lga qo‘yish.
- Jamoaviy birdamlikni kuchaytiruvchi tadbirlarni amalga oshirish.

Harbiy qism va bo‘linmalarda ijtimoiy faollikni takomillashtirishning psixologik mexanizmlari yuqori darajadagi tayyorgarlik va samarali ishlashni ta‘minlashda muhim rol o‘ynaydi. Harbiy xizmatchilar o‘rtasida kuchli jamoaviy ruh, bir-birini qo‘llab-quvvatlash va o‘zaro ishonch muhim ahamiyatga ega. Psixologik yondashuvlar orqali ijtimoiy faollikni oshirish har bir harbiy xizmatchining o‘zini anglashiga, ijtimoiy mas‘uliyatni his etishiga va jamoaviy ishlash qobiliyatini yaxshilashga yordam beradi. Motivatsiya, stressni boshqarish va konfliktlarni hal qilish kabi psixologik mexanizmlar ijtimoiy faollikni rivojlantirishda muhim omillardir. O‘quv jarayonida psixologik yordamni ta‘minlash, harbiy xizmatchilarning hissiy holatini yaxshilash va ularni o‘zaro aloqa qilishga rag‘batlantirish imkonini beradi. Bundan tashqari, rahbarlar va psixologlarning jamoada ijtimoiy faollikni oshirish uchun ko‘rsatadigan rahbarlik va motivatsion ta‘siri ham juda katta ahamiyatga ega. Ijtimoiy faollikni oshirishning psixologik mexanizmlari, shuningdek, psixologik tayyorgarlik va harbiy tayyorgarlik o‘rtasidagi bog‘liqlikni ta‘minlaydi. Stressni boshqarish va psixologik bardoshlilikni oshirish harbiy xizmatchilarning jismoniy va aqliy holatlarini yaxshilashga xizmat qiladi. Ushbu mexanizmlar nafaqat jangovar sharoitda, balki harbiy xizmatning kundalik jarayonida ham samarali ishlashni ta‘minlaydi. Psixologik yondashuvlar, shuningdek, harbiylarning o‘zaro munosabatlarini yaxshilash va ijtimoiy faollikni kengaytirish orqali jamoaning umumiy samaradorligini oshiradi.

Harbiy qism va bo‘linmalarda ijtimoiy faollikni takomillashtirishning psixologik mexanizmlari nafaqat individual, balki jamoaviy rivojlanishga ham ijobiy ta‘sir ko‘rsatadi. Psixologik yondashuvlar, jumladan motivatsiya va stressni boshqarish usullari, harbiy xizmatchilarning ijtimoiy faolligini oshiradi, ularning ishga bo‘lgan munosabatini yaxshilaydi. Harbiylar o‘rtasidagi o‘zaro ishonch, jamoaviy ruh va ijtimoiy mas‘uliyatni oshirish uchun psixologik yordamning ahamiyati katta. Psixologik tayyorgarlik

ISSN (E): 2181-4570 ResearchBib Impact Factor: 6,4 / 2024 SJIF 2024 = 5.073/Volume-3, Issue-1

jarayonlarini yaxshilash orqali harbiy xizmatchilarning o'ziga bo'lgan ishonchi va jamoaviy ishlash qobiliyati kuchayadi. Rahbarlar va psixologlar tomonidan olib boriladigan motivatsion faoliyatlar ijtimoiy faollikni oshirishning samarali usullaridan biridir. Psixologik mexanizmlarni to'g'ri qo'llash harbiy xizmatchilarning stressga chidamliligini va ishga bo'lgan qat'iyatini oshiradi. Ijtimoiy faollikni rivojlantirishning psixologik mexanizmlari jamoaviy samaradorlikni yaxshilashda muhim rol o'ynaydi. Shu bilan birga, psixologik yordam nafaqat jangovar sharoitlarda, balki kundalik harbiy faoliyatda ham o'z o'rnini topadi. Psixologik mexanizmlar harbiy xizmatchilarning barcha jihatdan rivojlanishini ta'minlab, jamoaviy ahillikni oshirishga yordam beradi. Natijada, psixologik yondashuvlar orqali harbiy qism va bo'linmalarda ijtimoiy faollikni takomillashtirish o'ziga xos va samarali yechimni taklif etadi. Ushbu maqolada harbiy qism va bo'linmalarda ijtimoiy faollikni oshirishning psixologik mexanizmlari har tomonlama tahlil qilindi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, motivatsion yondashuvlar, samarali kommunikatsiya va psixologik qo'llab-quvvatlash dasturlari harbiy xizmat samaradorligini oshirishda muhim rol o'ynaydi. Jamoaviy birdamlikni mustahkamlash orqali harbiy xizmatchilarning ruhiy barqarorligi va intizomi yuksaladi.

REFERENCES:

1. Bartone, P. T. (2006). Resilience under Military Operational Stress: Can Leaders Influence Hardiness? *Military Psychology*, 18(1), 131-148.
2. Shadrikov, V. D. (2004). *Psixologiya deyatel'nosti voennosluzhashchikh*. Moscow: Moscow Psychological Institute.
3. Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2000). Self-Determination Theory and the Facilitation of Intrinsic Motivation, Social Development, and Well-Being. *American Psychologist*, 55(1), 68-78.
4. Kozlowski, S. W. J., & Ilgen, D. R. (2006). Enhancing the Effectiveness of Work Groups and Teams. *Psychological Science in the Public Interest*, 7(3), 77-124.
5. Valiyev, A. (2020). *Harbiy psixologiya asoslari*. Toshkent: O'zbekiston Milliy Universiteti Nashriyoti.

